

**nous
horitzons**
fundació

BARCELONA EN COMÚ: DEMOSTRANT QUE SÍ QUE ES POT

Laia Ortiz i Sergio de Maya

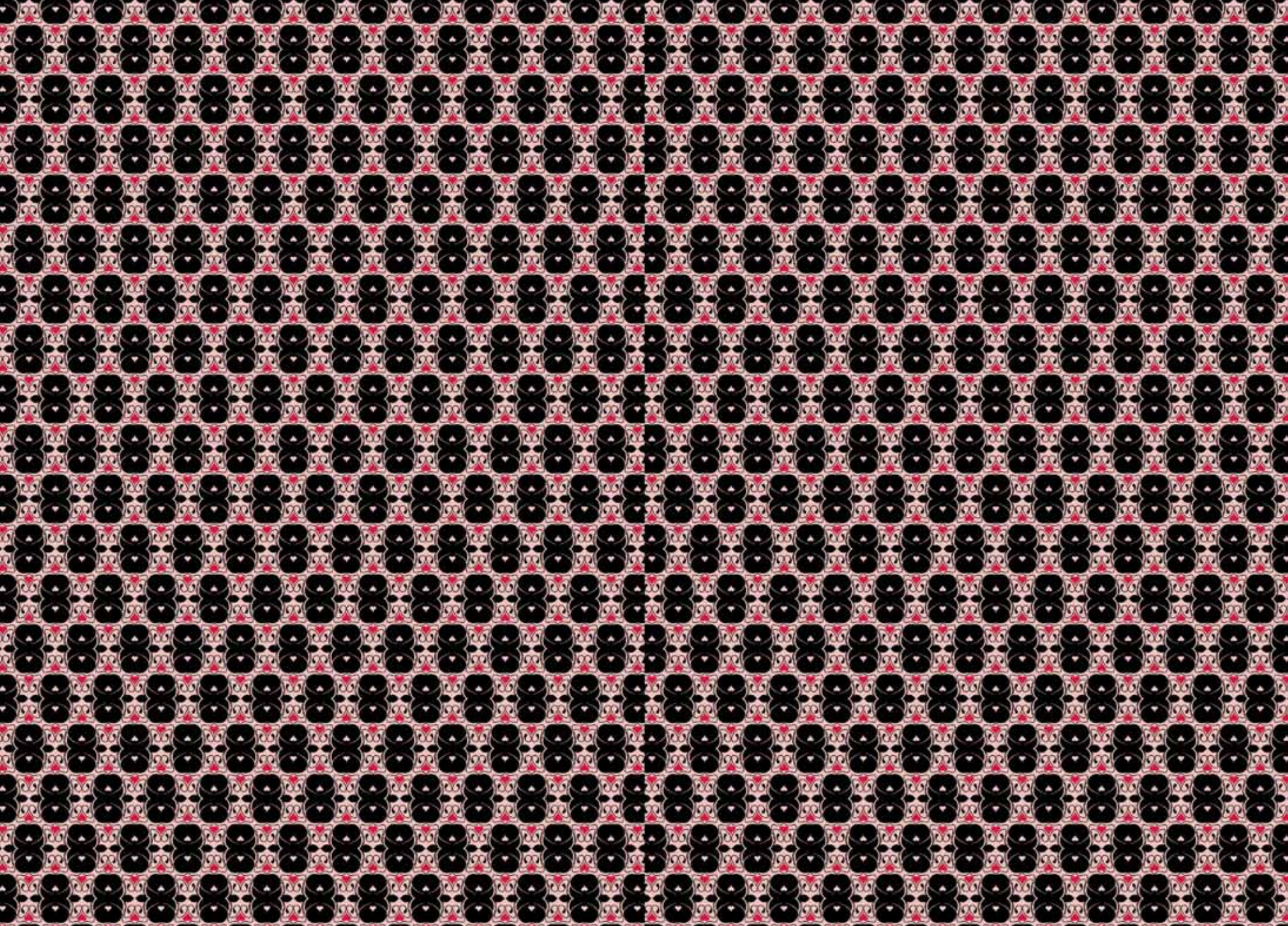
BARCELONA EN COMÚ: DEMOSTRANT QUE SÍ QUE ES POT

El pensament i l'acció n.48 Estiu 2017

**El
pensament
i l'acció**

•••

Quaderns de la fundació
Nous Horitzons

BARCELONA EN COMÚ: DEMOSTRANT QUE SÍ QUE ES POT

Laia Ortiz i Sergio de Maya

Laia Ortiz

Llicenciada en Ciències Polítiques i de l'Administració per la UPF. Va ser diputada al Parlament de Catalunya (2007-2012), després diputada al Congrés dels Diputats i portaveu d'ICV. Actualment, és la tinenta d'Alcaldia de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona.

Sergio de Maya

Polítòleg, professor associat de la UB. Assessor i consultor del sector públic (polítiques públiques i comunicació). *Speechwriter*. Actualment, assessor de la Tinència d'Alcaldia de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona.

Índex

1. Els motius del canvi: al rescat de la democràcia	6
2. Reconstruir la democràcia des de la proximitat	10
3. Barcelona en Comú: La il·lusió i el repte de demostrar que sí que es pot	14
3.1. La suma de trajectòries polítiques	15
3.2. El paper protagonista de les dones i del feminisme	17
3.3. Noves maneres de ser moviment social i polític	18
4. Aplicant el canvi: Barcelona en Comú en el Govern	20
4.1. Primer de tot: ordenar, cooperar i fer net	22
4.2. Participació i democràcia activa	23
4.3. Democratitzant l'economia: cooperativisme i economia social	25
4.4. Ciutat saludable i sostenible	27
4.5. Drets socials i apoderament	28
5. Reptes de futur	32
6. Barcelona, ciutat global	35
7. Una mirada cap al futur	37

Barcelona en Comú:
Demostrant que sí que es pot

La transcendència del moviment 15M va ser que, per primera vegada des de la Transició, un conjunt ampli i divers de persones es congregaven per denunciar, no ja unes polítiques determinades, o la gestió i posicionament d'un govern en particular, sinó el funcionament mateix del nostre sistema polític democràtic.

Per descomptat que aquell dia, i els que van seguir, es van sentir reivindicacions sobre la urgència de parar els desnonaments, de garantir els drets laborals i reduir l'atur, de salvar les persones i no només els bancs, de combatre les desigualtats i d'una sortida més justa de la crisi, entre altres. I tanmateix, no seran aquestes les consignes que passaran a la història del 15M. El 15M serà recordat de manera emblemàtica pels crits de "Democràcia real, ja!" "Li'n diuen democràcia i no ho és" o "No ens representen". Un clamor més profund i més sistèmic, que qüestionava el funcionament mateix de les estructures polítiques, els seus dèficits democràtics, la incoherència entre demandes ciutadanes i accions de govern, l'incompliment dels programes electorals, la imposició per part de poders opacs i no democràtics, com la Troika.

I no és casual que ens reuníssim a la plaça dels pobles i ciutats. És inevitable, al final és allà on s'assenta la nostra vida quotidiana i on primer recorrem per abocar les nostres esperances i expectatives, a partir de les quals construïm xarxes socials. No deixa de ser un símptoma que el 15M tingués lloc pocs dies abans d'unes eleccions municipals. Com tampoc no és per atzar que fos en unes eleccions municipals, però quatre anys més tard, on aconseguís els seus primers triomfs significatius i evidents, les seves primeres opcions de governar, transformar i intentar fer realitat aquelles aspiracions. Igual que no és casual que fossin unes eleccions municipals l'any 1931 les que van impulsar el canvi polític a Espanya i propiciar la II República.

Aquesta ànsia de canvi democràtic emparentava amb aquells moviments socials i polítics que feia anys que denunciaven els desastres del neoliberalisme i els dèficits de la democràcia bipartidista en aquest país. Ho havien fet des del moviment antiglobalització, fins i tot abans en la denúncia del deute dels països empobrits. Ho havien fet des del carer en els moments en què les veus crítiques semblaven esgarriacries d'una etapa de creixement desenfrenat previ a la crisi econòmica. Es

menyspreaven les seves veus per malastrugues, per tremendistes, per frenar el país i posar en risc el progrés. Encara que, finalment, va ser precisament aquest desenfrenament especulatiu el que va acabar provocant una enorme depressió econòmica i no ja un simple fre al progrés, sinó un retrocés en tota regla. Eren anys de clamar al desert. Anys d'hegemonia absoluta del bipartidisme de PP i PSOE, que dominaven tot el país.

Tot? No! Resistien sindicats, malgrat tot el seu desprestigi (en part, merescut) i els cops legislatius a la negociació col·lectiva; resistien partits de l'esquerra alternativa, contra tot pronòstic; resistien, també novament, ajuntaments, pràcticament l'únic ressort institucional crític que continuava treballant per demostrar que sí que hi havia alternativa.

En definitiva, la democràcia sempre ha estat en deute amb els ajuntaments. Des de l'Atenes clàssica a la Barcelona d'avui, passant per la Comuna de París, la Primavera de Praga o Portoalegre i tants altres casos. Demanar més i millor democràcia és demanar més municipalisme i més fort, i al contrari. Perquè la democràcia és una pràctica que es construeix des de la proximitat, i de baix cap a dalt. I en aquesta proximitat, el municipi és la unitat bàsica que permet la vida en comunitat, la participació i la fraternitat, que acaba unint països, nacions i Estats. Deia Pi i Margall que no hi ha federació on no s'afirma la unitat de la nació pel lliure consentiment de les regions i la unitat de les regions per la lliure voluntat dels municipis. No entenia aquest autor la democràcia sense autogovern local i sense protagonisme municipal, clau per al progrés social.

Avui continua sent així. Avui, la democràcia local continua marcant el camí. Aquella màxima de "pensa globalment, actua localment" segueix més vigent que mai. En allò local han catalitzat les protestes, s'han forjat noves aliances, s'ha fet possible l'alternativa... i s'està fent realitat el canvi.

1. Els motius del canvi: al rescat de la democràcia

Per entendre la importància dels Ajuntaments del canvi en la regeneració democràtica, cal posar-nos en antecedents. ¿Com s'arriba a aquesta crisi de representativitat que es visualitza amb el 15M, així com també amb el moviment independentista en el cas de Catalunya? Hi van con-

**El neoliberalisme es va encarregar de
desprestigiar el sector públic i va intentar
despolititzar qüestions clau, com l'economia,
fent-nos creure que la millor política econò-
mica era la que no existia.**

tribuir tres grans factors: un sistema de baixa intensitat democràtica, el neoliberalisme que va contribuir a erosionar-lo, i la crisi econòmica que ha accentuat les seves contradiccions.

El punt de partida és una democràcia pobra en la qual, des de la Transició, es va voler limitar la participació i dibuixar una democràcia de partits, i només de partits, i en concret del bipartidisme, que va acumular una posició de control del poder polític que encara avui lluita per mantenir, amb la gran coalició PP-PSOE. Es va definir en la Constitució un sistema polític on es pretenia constrènyer la participació ciutadana al vot cada quatre anys, que dificultava enormement la iniciativa legislativa popular, els referèndums i les consultes, la rendició de comptes, els processos participatius... Una democràcia de principis del segle XX que ha arribat gairebé intacta a ple segle XXI. La nostra societat no s'assembla gaire a la de 1978, i tanmateix la nostra democràcia (regles, institucions, oportunitats de participació) continua sent la mateixa.

A aquest feble punt de partida es va sumar el domini ideològic del neoliberalisme, que va alimentar l'antipolítica. El neoliberalisme es va encarregar de desprestigiar el sector públic i va intentar despolititzar qüestions clau, com l'economia, fent-nos creure que la millor política econòmica era la que no existia. Així s'entén millor com vam poder caure de quatre potes en aquesta crisi.

A poc a poc es van anar separant les decisions econòmiques de l'àmbit polític democràtic, per deixar-les en organismes contramajoritaris i aliens a l'Estat de dret com el G20, l'FMI, el BCE, la Troika. Es va voler fer creure que la política era el problema, per alimentar el menfotisme i l'apatia. Quan, en realitat, això possibilitava una democràcia tutelada per un sistema financer i unes organitzacions econòmiques no democràtiques capaces d'imposar les seves preferències a la majoria. Un siste-

ma de capitalisme concessional especialitzat a privatitzar els beneficis i socialitzar les pèrdues. Aquí tenim els exemples del rescat als bancs, a les radials de Madrid, al magatzem de gas Castor, la regulació elèctrica...

Així mateix, els postulats del neoliberalisme retornen a l'individu tota la responsabilitat sobre els èxits i fracassos de la persona, evitant una lectura col·lectiva, social i política dels problemes que afrontem. Vet aquí el discurs sovint beneït i malintencionat sobre l'emprenedoria. Tanmateix, quan la crisi va posar moltes entitats financeres a punt de fer fallida, va ser una responsabilitat col·lectiva salvar-les.

En resum, com diu el politòleg Ignacio Sánchez-Cuenca, en el binomi "democràcia liberal", la part "liberal" ha pesat massa, i la "democràcia", massa poc.

Finalment, la crisi econòmica ha accentuat, i també ha posat en evidència, totes aquestes contradiccions. Ara, quan més la necessitàvem, la trobem desarmada, debilitada, amb dificultats per governar els corrents del poder econòmic i financer. A això es pot sumar l'augment de les desigualtats socials, que ni en l'etapa de creixement econòmic previ a la crisi no van aconseguir reduir-se. La democràcia no funciona amb nivells elevats de desigualtat com els que patim, i que la crisi no ha fet més que accentuar. A Barcelona, entre 2007 i 2014 la desigualtat entre el 10% més ric i el més pobre ha passat de 2,5 a 3,5 punts. La diferència en esperança de vida entre el barri més ric i el més pobres és d'onze anys.

Només faltava el descobriment d'innombrables casos de corrupció. Això sí, per ser justos, casos molt localitzats en certs partits, els del bipartidisme (PPSOE) a l'Estat o els hegemònics en algunes comunitats autònomes (CiU, UPN, UM) i en certs municipis governats per aquests partits. La qual cosa demostra també que la corrupció no és inevitable ni un mal que afecti a tots, però va cristal·litzar en la medul·la del sistema. La corrupció descoberta anava lligada, era consubstancial, a aquest model econòmic del *pelotazo*, del capitalisme d'*amiguetes*, de la captura de les institucions en benefici d'uns quants... i als que la van promoció. La bombolla va aterrar en un país amb deficiències democràtiques heretades de la cultura franquista i de la impunitat de la Transició, i la combinació va ser letal. Ja no es pot parlar de certes "pomes podrides":

Els ajuntaments han estat i són un dels objectius principals de les polítiques d'austeritat. Asfixiar-los vol dir asfixiar l'educació pública, la salut, els serveis socials o el dret a l'habitatge.

és el cistell mateix el que està corromput. Crisi i corrupció han format part de la mateixa estafa. Ha afectat els pilars de l'Estat, no només el Govern, sinó la Corona, la Justícia i el mateix president del Consell General del Poder Judicial, els sindicats, les caixes d'estalvis... provocant una desconfiança generalitzada no només en el sistema, sinó també en allò públic.

Tanmateix, com dèiem a l'inici, l'àmbit local, el municipi, és un bon espai per a la pràctica democràtica, per reivindicar-la, recuperar-la i aprofundir-la. Però precisament per això mateix també el govern local ha estat objecte d'un atac per desposseir-lo de les seves capacitats i competències. Els ajuntaments sempre havien anat més enllà de les seves atribucions estrictament legals. Havien donat resposta a les profundes transformacions socials i econòmiques, mostrant flexibilitat i innovació, com els fenòmens migratoris, l'envelliment poblacional, el desenvolupament sostenible, la cohesió social. I en el context de crisi, hi apareixien com el primer dic de contenció. Els ajuntaments, en definitiva, havien ja demostrat en molts casos que podien suplantar amb esforç i compromís el fet de ser la institució més feble i amb menys recursos.

Per això es va voler dur a terme, per part del govern del PP, una reforma com la Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local, amb l'objectiu d'impedir el seu potencial transformador, per ser contrarorrent a l'onada neoliberal que encara va créixer més amb la crisi econòmica.

Així mateix, els ajuntaments han estat i són un dels objectius principals de les polítiques d'austeritat. Asfixiar els ajuntaments vol dir asfixiar l'educació pública, la salut, els serveis socials o el dret a l'habitatge. Els obstacles per afrontar la crisi sense perdre benestar són molts, però el principal és la Llei d'Estabilitat Pressupostària, o "Llei Montoro", que

estableix una regla de despesa que imposa retallades (mal anomenades “austeritat”) i que permet imposar límits en la inversió (sostre de despesa) que, com deia a l'inici, impedeix als ajuntaments donar resposta a la greu situació social que patim.

¿Quin sentit té imposar retallades a la inversió a ajuntaments com el de Barcelona, molt sanejats econòmicament i que han tancat amb superàvit els quatre últims exercicis? Sens dubte, la voluntat de retallar els serveis públics i les prestacions socials, incrementant així la desigualtat.

En definitiva, tenim una democràcia que va néixer feble, que ha estat atacada pel neoliberalisme i finalment és erosionada en els seus fonaments per la corrupció i la crisi econòmica. Però una democràcia que necessitava i necessita una regeneració i que compta amb un activisme polític i ciutadà compromès amb això, disposat a donar aquesta batalla.

2. Reconstruir la democràcia des de la proximitat

En particular, els municipis havien estat camp d'experimentació i innovació en participació ciutadana, si bé, també és just reconèixer-ho, amb uns nivells de qualitat i d'èxit bastant irregulars. Diverses pràctiques coincidien a voler fomentar una intervenció més gran de la ciutadania en els assumptes públics mitjançant una metodologia diversa, que pot combinar diferents graus d'obertura a la participació, d'informació, de deliberació o d'influència en la decisió final, o en la seva implementació. Tanmateix, en la llarga llista d'exemples trobem intents honestos de vincular ciutadania i acció pública, així com altres que disten poc de l'electoralisme de sempre, o de l'intent de manipulació o clientelisme dels actors socials per part dels governants.

Recapitulant una mica, ens trobem amb uns governs locals que continuen tenint un potencial transformador, per la seva proximitat i per la seva capacitat de concreció i d'unir forces en una mateixa direcció, si bé en un context molt complicat, amb un balanç desigual en l'àmbit democràtic, després d'una ofensiva neoliberal i amb un agreujament de la situació social i de les necessitats com no s'havia vist en dècades. No sembla l'escenari ideal.

Una política de canvi, de renovació i radicalitat democràtica havia d'enfrontar-se a la necessària revisió de les maneres de fer de sempre, en les formes i en el fons.

11

No servien, doncs, les mateixes receptes de sempre i, simplement, “tirar d’arxiu”. Per descomptat que hi havia conquestes socials per les quals era un deure lluitar i que s’havien de mantenir. Però també una política de canvi, de renovació i radicalitat democràtica havia d’enfrontar-se a la necessària revisió de les maneres de fer de sempre, en les formes i en el fons.

En les formes, o manera de procedir, s’havia de superar la concepció purament estatista de proveir i gestionar serveis públics. És cert que s’havia avançat cap a concepcions d’una administració més deliberativa, l’objectiu de la qual no és (només ni principalment) l’eficiència, sinó garantir drets i buscar la col·laboració ciutadana. Van anar emergint xarxes d’interdependència entre institucions, societat civil i la resta d’actors privats. Però en paral·lel, també privatitzacions, externalitzacions, desregulacions... seguint el dogma neoliberal segons el qual les institucions no saben gestionar. Sí, el neoliberalisme havia portat la iniciativa una vegada més en aquest terreny, liderant i imposant un diagnòstic (insostenibilitat financera, privilegis del funcionariat, excés de burocràcia...) que comportava el desmantellament de l’Estat del benestar.

Davant d’això, l’esquerra sovint es va moure entre, d’una banda, la passivitat i la resignació que exemplificava la socialdemocràcia, que fins i tot va acceptar i va incorporar una part significativa de les propostes neoliberals, incapaç, o sense voluntat d’enfrontar-se a la seva hegemonia. Bona part de la crisi de la socialdemocràcia s’explica per això. Però, d’altra banda, també ens trobàvem amb el resistencialisme defensiu de part de l’esquerra més ortodoxa, justificable pels drets polítics i socials, però que ignorava o menyspreava qualsevol iniciativa de reforma.

El nou municipalisme no podia quedar-se en la falsa comoditat ni de la resignació ni de la mera defensa. Necessitava sortir a l’ofensiva i orientar-se cap a la construcció d’una hegemonia cultural alternativa a

la neoliberal, en l'econòmic, en el social i en el polític. Havia de recuperar una reivindicació que tampoc no és nova en l'esquerra: la d'una democràcia substantiva, que no es limita a garantir unes normes i procediments formals de participació, sinó que sap que sense remoure les desigualtats socials, i per tant de poder, tampoc no és possible.

Aquest nou municipalisme ha de fer, per descomptat, una reivindicació ferma dels drets socials i promoure la seva ampliació, faltaria més. És més, ha d'accentuar el seu caràcter de "drets", i no caure en l'assistencialisme i la caritat. Però, alhora, ha d'incorporar l'objectiu clar, primordial, de l'apoderament ciutadà.

Aquest nou municipalisme ha de tenir com a objectiu prioritari el combat de les desigualtats i de les estructures que les promouen, amb una política pública activa en serveis socials, en habitatge, en salut, en educació. Ha de respondre, amb especial atenció, als sectors més vulnerables: les persones sense llar, la feminització de la pobresa o la pobresa infantil. Ha d'ampliar les polítiques existents d'ajuts que han estat retallats, enfortir serveis públics i avançar cap a polítiques de garantia de rendes. I per a això haurà de donar totes les batalles locals, i també liderar aquelles que superen de molt les seves fronteres però que formen part d'aquesta mateixa lluita, com exemplifica el paper de Barcelona en la denúncia del paper dels Estats davant dels refugiats de la guerra a Síria, o en un altre àmbit molt diferent, exigint una regulació dels preus del lloguer d'habitatge que estan expulsant ciutadans dels seus propis barris.

Aquest nou municipalisme ha de recuperar el valor del treball productiu, defensant una indústria del segle XXI davant de la terciarització de l'economia i el monocultiu del turisme i l'hostaleria en algunes ciutats, apostant per l'economia verda i circular al terreny urbà. Els residus, l'energia, la gestió de l'aigua, la recuperació i l'intercanvi, davant l'usar i llençar. Som les ciutats que hem d'incorporar noves prioritats en l'economia, potenciant l'economia social, solidària i cooperativa. Un model econòmic que crea ocupació sense crear explotació ni jerarquies, i que a més cobreix necessitats socials, no només de consum. I també una economia que posi el focus on ningú no l'ha posat, malgrat el seu enorme valor social. És el cas de l'economia de les cures, aquella que el

**Aquest nou municipalisme ha de recuperar
el valor del treball productiu, defensant una
indústria del segle XXI davant de la terciarització
de l'economia i el monocultiu del turisme i
l'hostaleria en algunes ciutats.**

neoliberalisme ignora, però sense la qual no se sostindria res. Es tracta de tasques que realitzen les dones, producte d'una societat patriarcal i amb una distribució dels rols i de les tasques profundament masclista, que ni tan sols no posa de relleu aquesta dedicació. És necessari el seu reconeixement, la seva dignificació, la seva regulació, i assegurar que es garanteixen els drets de les persones cuidades i de les persones cuidadores.

I el nou municipalisme ha de ser, per descomptat, radicalment democràtic. Això implica repensar els mecanismes utilitzats fins ara, és clar, per la seva rigidesa, pel seu formalisme, per la seva poca incidència. I també perquè la societat ha canviat i apareixen nous actors que s'erigeixen en veus ciutadanes capaces de competir amb la mateixa legitimitat de les institucions, guanyada a pols, com és el cas de la PAH. Existeix una concepció de la participació ciutadana orientada a “fer” ja en part de l'activisme ciutadà, i que havia de ser present en les institucions. Allà apareix la coproducció de polítiques, en la seva decisió, disseny, execució i avaluació. Però també la cogestió o autogestió d'espais urbans, i la iniciativa ciutadana en la proposició de regulacions, o de consultes en urna, l'exigència de transparència i d'un nou compromís etc.

Tot aquest nou municipalisme es va batejar de moltes maneres, però encaixa bé amb el concepte de “municipalisme del bé comú”, com un dels seus intel·lectuals i exregidor de l'Ajuntament de Barcelona, Ricard Gomà, ho descriu en un dels seus últims llibres¹. Aquesta governança del comú apareix com una nova forma de pacte social que necessita i reivindica el públic, però no és només Estat, i sobretot no és en absolut només mercat. Una nova concepció possible de la regulació social en la

1 Blanco, I.; Gomà, R. (2016) *El municipalisme del bé comú*, Ed. Icària Política, Barcelona

qual la protagonista no és cap altra que la comunitat, ni els individus, ni les empreses, ni les institucions, encara que totes hi tinguin un paper dins, per descomptat. Una comunitat que necessita un Estat actiu, potent, sí, però que col·labori, i fomenti (i no competeixi ni ofegui) les iniciatives socials innovadores basades en el cooperativisme, i que funcioni per dinàmiques de col·laboració i coproducció de polítiques públiques. De fet, difícilment podria triomfar i convertir-se en hegemònic aquest model sense un Estat impulsor, dinamitzador, fins i tot líder en aquest sentit. Però que també és molt conscient que aquesta manera de governar-se col·lectivament sorgeix de baix, i es caracteritza per la seva voluntat d'autonomia i autoorganització.

Un Estat o institucions, en definitiva, que alimenten la cooperació entre la ciutadania i les seves formes d'organitzar-se, i entre aquestes i les mateixes institucions, per aconseguir objectius compartits respecte a problemes compartits. Una forma de promocionar l'autonomia ciutadana i el seu apoderament, amb un objectiu clarament emancipador.

Un cop més, no es tracta de quelcom totalment nou. Moltes experiències socials d'aquesta mena ja fa temps que funcionen. També, diversos ajuntaments governats prèviament per l'esquerra fa temps que impulsaven aquest canvi de paradigma, sovint sense conceptualitzar-lo com a tal. El que sens dubte podem constatar és que experimenta un salt qualitatiu endavant en els últims anys, arran de la conformació de les candidatures del canvi en molts municipis d'Espanya i que, en el cas de la capital catalana, es capitalitzaria a Barcelona en Comú.

3. Barcelona en Comú: la il·lusió i el repte de demostrar que sí que es pot

El nom de Barcelona en Comú no és casual. Volem posar en comú el que ha estat patrimoni d'uns pocs, volem ampliar drets i benestar, volem combatre les causes de la desigualtat, i posar-hi la comunitat en el centre.

Barcelona en Comú va arribar al govern contra pronòstic. La candidatura era nova, amb prou feines tenia un any de vida; però no eren noves les esperances i il·lusions acumulades per molta gent

Volem posar en comú el que ha estat patrimoni d'uns pocs, volem ampliar drets i benestar, volem combatre les causes de la desigualtat, i posar-hi la comunitat en el centre.

durant molt de temps. Una candidatura que, per damunt de tot, tenia un objectiu molt clar: construir una vida millor per al conjunt de les veïnes i els veïns de Barcelona, fent la gent protagonista.

La forja d'aquesta candidatura i les seves característiques pròpies és, a la vegada, part de la regeneració democràtica que pretenia implementar. Aquí mateix comença l'empremta del canvi. En particular, volem destacar-ne tres aspectes: 1, la suma de trajectòries polítiques; 2, el paper protagonista de les dones i del feminisme, i 3, les noves formes de ser moviment social i polític.

3.1. La suma de trajectòries polítiques

En primer lloc, doncs, cal destacar la suma de trajectòries polítiques. Si Barcelona en Comú va guanyar va ser a partir de la suma, per una banda, de l'experiència dels qui durant anys havien plantejat alternatives a l'ofensiva de la dreta, i d'altra banda, de noves energies ciutadanes. Una admirable barreja entre allò nou i allò resistent, tant en els moviments socials com en les institucions. Allò nou que havia protagonitzat el 15M, que havia impulsat noves formes d'organitzar-se, d'incidir, de desbordar políticament els marcs institucionals, de defensar drets quan molts els donaven per desnonats. I així, també de tot allò i tots aquells resistents durant dècades a l'ofensiva neoliberal i la seva hegemonia ideològica, que va aconseguir dominar la dreta i part de l'esquerra, i que es van mantenir tenaços, contra vent i marea, en la construcció d'alternatives. Resistents a les retallades de drets socials i laborals d'aquells anys, com ho han estat mestres, metges i metgesses, sindicats de classe... Resistents al model de creixement especulatiu i de la bombolla immobiliària que va maltractar drets, i també el medi ambient. Resistents exemplars a la corrupció (ni un sol cas, ni un de sol, en 80 anys d'història, 40 de governs municipals en democràcia).

Resistents, sí, i a la vegada constructors d'alternatives que avui podem valorar com es mereixen i són reproduïdes en altres municipis, com la tarifació social a Sant Feliu de Llobregat, com la gestió pública de l'aigua al Prat de Llobregat, com l'Acord per una Barcelona Inclusiva...

En definitiva, va ser així, amb aquesta suma, com vàrem aconseguir guanyar les eleccions i ocupar la centralitat.

Formalment, s'identificaven diverses formacions polítiques: Iniciativa per Catalunya Verds (ICV) i Esquerra Unida i Alternativa (EUiA), que ja havien format part del govern de la ciutat en etapes anteriors, exemples de l'esquerra resistent que esmentàvem abans, així com també Podem i Guanyem Barcelona. Guanyem Barcelona va néixer com a plataforma ciutadana que va fer una crida a construir una candidatura municipal. S'hi va afegir Podem, com a nova organització que també irrompia amb ganes de capgirar el sistema polític.

Una confluència exitosa en bona mesura per la seva compatibilitat, perquè es compensaven debilitats d'uns amb fortaleces d'uns altres: la capacitat d'uns de repolititzar alguns sectors socials massa temps deslligats de l'esquerra alternativa, amb l'experiència de govern i la preparació de quadres d'altres; el simbolisme del 15M amb el simbolisme de la trajectòria històrica de la lluita social des del franquisme; els vincles amb certs moviments socials novíssims i alternatius, i el lligam amb el moviment obrer, sindicats i ONG; els nous materials i imaginaris culturals i la seva creativitat en xarxes, dissenys i comunicació, amb la capacitat d'elaborar contingut, programa i propostes.

En definitiva, la confluència d'un doble eix de suma: el de les dinàmiques emergents, noves, juntament a les trajectòries històriques que vénen de lluny; i el de les dinàmiques ciutadanes, juntament als espais transformadors políticament organitzats.

I, per suposat, tot això aglutinat en un capital humà i simbòlic extraordinari, el lideratge d'Ada Colau, guanyat a pols en la seva trajectòria a la PAH, a peu de carrer, enarborant el "sí que es pot" davant les renúncies constants de molts governants. Un lideratge vinculat a una lluita col·lectiva i apoderadora. Aquí resideix la seva potència.

Els Ajuntaments del canvi han portat més dones a les institucions. No són lideratges que emulen els rols masculins d'exercir el poder, sinó que transformen els patrons convencionals, i això ha estat clau per tal que la ciutadania en el seu conjunt senti que la política té a veure amb ella.

3.2. El paper protagonista de les dones i del feminisme

Tant Barcelona com Madrid, les dues ciutats més grans de l'Estat i símbols del canvi, han estat liderades per dones. Però el canvi no ha estat només el fet que per primer cop Madrid i Barcelona tinguin alcaldesses al front dels respectius governs, sinó també en com s'han forjat les candidatures entorn d'una manera i un estil de lideratge marcadament diferent al que estàvem acostumades a veure.

Els Ajuntaments del canvi han portat més dones a les institucions, efectivament; però més rellevant que això, si és possible, és comprovar que aquest fet ha significat una transformació en el rol que exerceixen sent candidates i alcaldesses en el canvi de valors. No són lideratges que emulen els rols masculins d'exercir el poder, sinó que transformen els patrons convencionals, i això ha estat clau per tal que la ciutadania en el seu conjunt senti que la política té a veure amb ella.

En el cas de Barcelona en Comú, un dels efectes que va causar va ser trencar la pauta que l'agressivitat, la força, la fanfarroneria... havien de guiar els debats. L'Ada seguia sent l'Ada. I no només compartia els seus coneixements, el seu projecte de ciutat, sinó que expressava també la seva vulnerabilitat. Compartia els moments d'esgotament o de perplexitat davant d'una situació desconeguda com era la dinàmica de campanya electoral. Compartia amb veïns i veïnes les dificultats, logístiques i emocionals, que imposa la dinàmica de campanya a la conciliació amb la vida. Emoció i solvència formaven part del mateix. No som *superwomen*, com no ho és la ciutadania. Som una més de vosaltres i és des d'aquest pla horitzontal, d'igualtat, que podem escoltar, comprendre i construir col·lectivament una ciutat. On la institució sigui un

instrument d'apoderament i també un reflex de la quotidianitat. On ens esforcem, aprenem de totes les veïnes, tenim dies dolents i podem compartir-lo. On de vegades ens sentim frustrades o tristes per no poder trobar solucions a drames vitals que ens colpegen. Ens permetem plorar a la vegada que perseguim l'humor i el riure com quelcom imprescindible en el treball en equip. L'Ada va arribar a l'Ajuntament i el primer que va posar a la porta del seu despatx va ser: "No oblidem mai qui som i perquè som aquí!". I recordem cada dia que la institució no ens pot desnaturalitzar, perquè tot perdria el seu sentit.

L'empatia és una altra característica clau en política, i massa cops ha brillat per la seva absència. És força incompatible amb les "bregues de galls" que veiem en les dialèctiques polítiques, però en canvi és el valor més important si volem passar de gestionar a cogovernar. De tractar la ciutadania com clients a entendre els anhels de veïnes i veïns. L'empatia és quelcom que té a veure amb respectar l'altre i el fet que ens importa què li passa i com es sent. A voler cuidar, no només en la solució, sinó també en el procés d'aconseguir-la. La capacitat transformadora d'aquesta òptica relacional és un element fonamental per entendre aquests nous lideratges: "Elles han estat al meu costat, han sofert amb mi, m'han escoltat i lluitat per la meua mateixa causa". Aquesta autenticitat es transmet en cada acció...

Un exemple que l'equip de govern està molt feminitzat és el repartiment de responsabilitats i el lideratge clar de dones al front de grans àrees de gestió: Urbanisme, Drets Socials, Mobilitat, Polítiques d'Ocupació, Feminismes, el districte clau de Ciutat Vella, Tecnologia, Salut, Immigració... I, en canvi, no ens lliurem de veure'ns afectades per les mateixes dinàmiques perverses de poder. Encara que també és cert que a una dona la pot canviar la política, però moltes dones poden canviar *La Política*.

3.3. Noves maneres de ser moviment social i polític

Citar noms i organitzacions no explica bé el que va representar aquesta candidatura. El seu valor va ser, precisament, trencar fronteres partidistes i incorporar-hi molta gent nova per a la política institucional.

L'empatia és una altra característica clau en política, i massa cops ha brillat per la seva absència. La capacitat transformadora d'aquesta òptica relacional és un element fonamental per entendre aquests nous lideratges.

Aglutinar ciutadania indignada, però també optimista, convençuda de la seva pròpia capacitat de transformació.

La manera de fer política està en qüestió, existeix una evident crisi de representativitat i una malfiança vers els governants. Una malfiança derivada de la manca de rendició de comptes, de comprovar com canviaven els polítics però amb prou feines canviaven les polítiques públiques. Malfiança producte del menysteniment de l'activisme ciutadà, de les seves demandes i iniciatives. La PAH, per exemple, havia demostrat que, per moments, l'activisme ciutadà organitzat per una causa justa podia aconseguir quotes més grans de legitimitat i suport social que del que presumien partits amb milions de vots. Fins i tot, més influència política. Res no tornaria a ser com abans.

Per si no fos prou, les noves tecnologies ho han trastocat tot. La gent cada cop necessita menys la intermediació per a la incidència política, i cada cop té més facilitat per organitzar-se al voltant d'una causa concreta, per interactuar, interpel·lar i influir.

La “nova política” sorgeix de tot això, i a la vegada ha de demostrar que sap respondre a aquest nou escenari, vehicular la frustració, i també les potencialitats, en quelcom de propositiu, i demostrar que és possible, sobretot, una bona política.

Així doncs, calia promoure i ser portaveus d'una “nova cultura de la política”. Sí, una nova cultura, de la mateixa manera que es reivindica una nova cultura de l'aigua o de l'energia, perquè la participació també és un recurs molt valuós, sovint escàs, imprescindible per a la democràcia, que no es pot ignorar durant quatre anys i explotar-lo quan ens interessa.

I, en què consisteix?

- Consisteix a impulsar espais polítics més horitzontals i descentralitzats, menys jeràrquics i amb lideratges més plurals i col·lectius.

- Vol dir una organització de militants en els moviments socials i d'activistes en l'organització política.

- Una nova formació que no limiti la seva acció a les institucions, sinó que també lideri causes socials a tots els terrenys i per totes les vies, els membres de les quals no siguin (només) representants, sinó participants de les lluites socials. Una formació que sigui menys partit i més moviment, sense deixar de ser ni una cosa ni l'altra.

- La creativitat ha estat i serà un element de transformació. Generar i regenerar idees i formes de fer i de comunicar el que es fa, conjuntament amb els moviments socials, i compartir dubtes, interrogants i experiències en un món canviant amb reptes inusitats i de gran abast.

- Una plataforma política en constant contacte amb la societat civil, organitzada de múltiples maneres. No es tracta de "ser a la xarxa", sinó de "fer xarxa", de "ser xarxa", com la millor manera d'aprofitar la intel·ligència, les energies i la capacitat d'incidència distribuïdes en la societat.

Bona part dels membres de Barcelona en Comú no tenien experiència prèvia en la política institucional. És sempre un acte de valentia fer aquest pas, voler assumir les responsabilitats en primera persona, protestar però també proposar, i gestionar. És evident que el seu èxit no s'explica tampoc sense un balanç del govern anterior farcit de renúncies i retallades, i anys de crisi i austeritat que havien mostrat totes les debilitats del sistema. Però la pressió dels "novinguts" per fer-ho millor també és més gran.

Precisament, aquell eslògan es convertia, així, també en el mandat principal del nou govern: demostrar que "sí que es pot", trencar el dogma neoliberal del "no hi ha alternativa" i prioritzar la ciutadania i no el poder econòmic.

4. Aplicant el canvi: Barcelona en Comú en el Govern

I així ens trobem que hem guanyat les eleccions. I així hem arribat fins a l'equador del mandat.

Calia qüestionar que qualsevol creixement econòmic fos bo. Calia recuperar Barcelona per a la gent i redistribuir el poder. Posar les persones en el centre, i el centre de les prioritats en els barris.

Com ja hem dit, si va ser possible l'alternativa fou com a part d'una demanda ciutadana de canvi: passar de la Barcelona en venda a la Barcelona del bé comú.

Calia qüestionar que qualsevol creixement econòmic fos bo. Calia recuperar Barcelona per a la gent i redistribuir el poder.

S'han esvaït les amenaces, els reptes, els riscos? No pas. Estem immersos i immerses en un capitalisme global que moltes vegades supera la democràcia. Però ara hi ha un Govern que té clares les prioritats: posar les persones en el centre, i el centre de les prioritats en els barris.

Cal dir que afrontàvem aquest objectiu amb no pocs reptes: unes grans expectatives, com també ho són les necessitats ciutadanes, partint d'una victòria molt justa (11 regidores i regidors), i un entorn econòmic i polític totalment advers.

Sabíem que no seria fàcil. Teníem i tenim molts factors en contra. La nostra és una ciutat preciosa, rica i diversa, amb un enorme potencial. Però on desgraciadament l'impacte de la crisi ha estat especialment acusat, així com també els efectes de les polítiques de retallades, un atac en tota regla a conquestes col·lectives patrimoni de la ciutadania. El resultat: l'increment de la pobresa, la precarietat i l'exclusió social, que es multipliquen si es tracta de dones, joves i persones migrades, i són especialment doloroses en el cas dels nens i les nenes. La gravetat de la situació social per a moltes famílies permet parlar sense embuts de vulneració dels drets humans.

Sabíem que hauríem de fer front a aquestes necessitats creixents i urgents amb recursos sempre insuficients i competències limitades, i en un entorn metropolità (al voltant dels tres milions de persones) que no entén de fronteres entre municipis, sinó que es troba unit per unes mateixes ferides i per unes mateixes esperances de progrés social.

Davant d'aquest panorama, alguns ens desitjaven un trajecte molt breu. Però el cert és que un any després teníem un Govern ampliat (amb la incorporació del PSC) i estable, una economia sanejada i competitiva, un pressupost aprovat i una molt bona valoració de la gestió municipal.

4.1. Primer de tot: ordenar, cooperar i fer net

Tots els canvis generen resistències i, en aquest, alguns hi anunciaven desastres. Ja ho feien fins i tot abans de començar a governar.

Com els passa sovint a les dones, o potser per ser un Govern amb majoria de dones, no ho sé, sembla que calia començar per demostrar que sabem governar (ja no només que podem). I així ho hem fet:

Dos anys després tenim la gestió municipal millor valorada dels últims 12 anys. Gairebé el 70% dels ciutadans i les ciutadanes aproven la feina feta.

Deixeu-me que ho resumeixi en només dos titulars:

- Avui, l'atur està a la baixa, els serveis públics a l'alça, i el turisme, regulat.

- Avui, un barceloní o barcelonina paga menys per l'IBI, menys per l'aigua i menys pel transport públic que fa dos anys. Així de clar.

Hi havia qui ens auguraven caos, desgavell i desordre. Precisament, si una cosa ha fet aquest Govern ha estat posar ordre i planificar. I no és un anunci. Alguns exemples:

- Aquest és un Govern que posa ordre, per preservar i distribuir bé el benefici de sectors clau, com les terrasses o el turisme. I fem complir la llei.

Fa només 3 anys, només tres, CiU-PP modificaven el Pla d'Usos de Ciutat Vella per deixar barra lliure a la construcció d'hotels. Avui, en canvi, és zona de decreixement, com bona part de la ciutat, gràcies al PEUAT, una mesura innovadora i valenta.

- Aquest és un Govern que creu en la participació i que rendeix comptes: estem canviant el què, però també estem canviant el com: ho fem en comú. Això vol dir una aposta ferma per la coproducció de polítiques socials i per la participació activa.

L'elaboració del PAM, la plataforma Decidim Barcelona, l'aposta per l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, o l'impuls al cohabitatge, en són un exemple.

Totes aquestes transformacions es resumeixen en una: impulsar un reequilibri de poder, personal i comunitari, perquè cap veu de cap veí i veïna de Barcelona no es vegi silenciada, i perquè cap veu no pesi més que una altra.

- I finalment, aquest és un Govern que fa net. Perquè, no ho podem ignorar, hi ha indicis que la política de descontrol econòmic ha afectat la gestió pública. I nosaltres estem aquí per destapar les irregularitats, no per enterrar-les: Glòries, Barcelona Regional, o el cas Palau...

Qualsevol sospita, a Fiscalia.

Però nosaltres no estem aquí només per gestionar millor, que també. Si parlem de canvi, no és perquè hem fet més, sinó perquè hem fet de manera diferent.

4.2. Participació i democràcia activa

Un dels grans missatges del 15M va ser superar la democràcia com a mera representació i delegació, així com també la mera participació instrumental. En els anys previs a la crisi es va viure un auge de processos participatius, però que patien d'un excés de dependència de la voluntat política dels governants, falta de planificació i de convicció, i un impacte difús en la presa de decisions. Però una democràcia radical, de qualitat, no es pot limitar a "escoltar" la gent. Ha de facilitar, i fomentar, que la ciutadania pugui fer d'impulsora de propostes, projectes i polítiques sobre temes que els preocupen. En definitiva, que marquin l'agenda, i que puguin recuperar per a si les decisions que considerin. Els grans grups de pressió tenen multitud de mecanismes per defensar els seus interessos, per la qual cosa no hi ha democratització sense redistribució del poder. Aquest és l'objectiu final.

En aquest sentit, una primera i molt rellevant experiència ha estat l'elaboració del Programa d'Actuació Municipal (PAM), que estableix les actuacions que es pretenen dur a terme durant la legislatura. Es va definir un procés molt ambiciós, que va resultar en més de 400 sessions

presencials, i una plataforma digital, Decidim Barcelona, que va arribar a les 22.600 persones usuàries inscrites i que va generar més de 10.000 propostes. L'esmentada plataforma Decidim Barcelona és una plataforma de participació basada en codi obert. Qualsevol ciutadà o ciutadana pot veure com està construïda, reutilitzar-la o millorar-la. S'hi poden trobar els diferents processos oberts, a més d'una comunitat de persones interessades a millorar i vigilar la qualitat dels processos i de la mateixa plataforma.

Així mateix, Barcelona en Comú va fer bandera de la lluita contra la corrupció, i així ha continuat des del Govern. El seu codi ètic implica una important limitació del sou i la renúncia a les dietes, així com la limitació de mandats a dos. També s'ha creat una bústia ètica per a facilitar que es puguin denunciar casos de corrupció sense por a represàlies, i també s'ha dotat d'un codi de conducta pioner en l'àmbit municipal per evitar portes giratòries.

Però hem anat més enllà de la participació en la presa de decisions, avançant en la direcció de la coproducció amb l'activisme ciutadà, on la coresponsabilitat en l'aplicació i gestió (o autogestió) marca la diferència. Un procés per passar de l'exclusivitat de les institucions al treball en comú. Perquè estem canviant el què, però també estem canviant el com: amb aliances socials, amb energies comunitàries, des de l'aposta ferma per la coproducció de polítiques socials, com demostra l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, la Taula de Salut Mental o la Taula contra la Feminització de la Pobresa. I el Pla de Barris, destinat a intervenir en els barris amb més dificultats per impulsar la dinamització econòmica i la cohesió social mà a mà amb les entitats i la ciutadania.

Així mateix, també volem potenciar la gestió cívica i comunitària, en la qual el protagonisme ho tenen els veïns, sabent que, sense la seva implicació i iniciativa, el projecte no tindria èxit ni sentit, entrant en una dinàmica de cooperació, coproducció i cogestió de polítiques i de serveis per aconseguir millorar el benestar quotidià de les persones. Estem parlant d'accions com el Projecte Radars (per ajudar i facilitar que les persones grans que viuen o se senten soles puguin continuar a casa seva, amb la complicitat del seu entorn), o els plans comunitaris.

**Avui la marina de luxe és l'herència
del passat, el PEUAT és present i el Pla
de Barris és un futur amb més drets i
cohesió social.**

Aquesta gestió cívica i comunitària, juntament amb l'econòmica, social i col·laborativa, a poc a poc van configurant una esfera pública però no institucional, formada per projectes, iniciatives, serveis o gestió de serveis que vetlla pel bé comú i l'interès col·lectiu, però que es troben fora de l'administració.

Totes aquestes transformacions es resumeixen en una: impulsar un reequilibri de poder, personal i comunitari, perquè cap veu de cap veí i veïna de Barcelona no es vegi silenciada, i perquè cap veu no pesi més que una altra. Volem més veïnes i veïns, i especialment les i els que ara són més invisibles, fent ciutat en comú. Així garantirem que aquests avenços siguin irreversibles. Això vol dir apoderar-se.

4.3. Democratitzant l'economia: cooperativisme i economia social

Aquest és un Govern que prioritza el bé comú. Ara fa exactament dos anys que arribàvem al Govern, però fa tan sols quatre anys el tinent d'alcalde Antoni Vives visitava el Mònaco Yatch Show. En aquell esdeveniment tan singular, Antoni Vives pronuncià unes paraules que es tornaren simbòliques, representatives de tota una etapa: davant un auditori de grans promotors turístics i iots de luxe, va dir: "El que us estem oferint és LA CIUTAT; no hi ha cap ciutat com Barcelona en el món sencer que pugui desenvolupar aquesta mena de negocis". La ciutat, en venda.

Doncs bé, avui la marina de luxe és l'herència del passat, el PEUAT és present i el Pla de Barris és un futur amb més drets i cohesió social.

L'economia és la reina de la política, sovint és aquesta que governa i no al revés. Com hem comentat, el dogma neoliberal ha estat dominant i ha estès la desconfiança cap a tot allò públic, promovent la privatització de serveis essencials. Aquesta privatització ha acabat erosionant

la garantia de drets bàsics. Ho hem vist en casos paradigmàtics com l'energia. És per això que democratitzar l'economia implica recuperar per a la ciutadania serveis privatitzats o externalitzats en àmbits essencials. La remunicipalització de serveis com la gestió de l'aigua, en la que estem treballant, seria un exemple clar, juntament amb la creació d'un operador energètic municipal, dos projectes clau del mandat. Però a Barcelona tenim altres exemples, com la remunicipalització de les escoles bressol municipals, o dels serveis funeraris. Una reapropiació social, col·lectiva, que permeti assegurar que es duu a terme el manteniment adequat, i que ningú no queda exclòs de serveis bàsics per no poder pagar-los.

Més enllà de l'àmbit públic, és important impulsar un model empresarial que potencii la igualtat, la cooperació i la participació dels treballadors i les treballadores. Es tracta d'una realitat que ja suposa entre el 7 i el 8% del PIB de la ciutat, i han demostrat aguantar millor la crisi. Són 4.800 iniciatives d'economia cooperativa, social i solidària que generen, aproximadament, el 8% de l'ocupació a la ciutat. Aquestes iniciatives fan possible la gestió democràtica i participativa en l'economia i l'empresa. La seva recerca del bé comú, doncs, coincideix amb el cor de la nova proposta municipalista, i el seu funcionament democràtic i la seva contribució a la creació i distribució equitativa de la riquesa representen un benefici comunitari important al territori. Per donar-li centralitat i més força, s'ha posat en marxa el Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària, al qual es destinaran 24,5 milions d'euros fins a 2019. Així mateix, s'ha situat la promoció d'aquestes iniciatives com la prioritat de Barcelona Activa, l'organisme municipal encarregat del desenvolupament econòmic de la ciutat.

Democratitzar l'economia també vol dir diversificar-la. Barcelona té un atractiu turístic extraordinari, fins al punt que la seva sobreexploatació podria portar-nos al risc del monocultiu, ofegant el seu caràcter innovador en tants terrenys. Però, per damunt de tot, perquè provoca l'expulsió dels veïns i les veïnes dels seus propis barris, a causa de la pressió a l'alça en els preus del lloguer que provoca. En definitiva, cal controlar el turisme per protegir-lo d'ell mateix. En aquest sentit, s'ha

La democràcia és incompatible amb alts nivells de desigualtat social. La justícia social i l'equitat són condicionants d'una democràcia de qualitat.

dut a terme una mesura innovadora i molt valenta: l'aprovació del primer Pla Especial Urbà d'Allotjaments Turístics (PEUAT), que preveu el decreixement d'allotjaments turístics en aquelles zones de la ciutat més massificades i la seva congelació en d'altres, fins a sumar la meitat de la ciutat.

Però sens dubte són elles, les treballadores, les que sovint realitzen feines essencials sense un reconeixement ni econòmic, ni social. L'economia de les cures, assumida habitualment per dones i molt invisibilitzada, és clau en aquesta voluntat de democratització econòmica. L'assignació de les tasques reproductives a les dones és un constructe social que sustenta una desigualtat i una injustícia. Mai no han estat un element central del debat econòmic ni de les polítiques públiques, malgrat que són absolutament essencials per a la vida humana i el manteniment de la societat. Aquesta és la injustícia que està encarant el Govern municipal, amb dos objectius: la democratització de les cures, tant de qui les proporciona com de qui les rep, i la seva reorganització, tot partint de l'equitat de gènere.

4.4. Ciutat saludable i sostenible

Diu el gran pedagog Francesco Tonucci que els nens i les nenes són uns excel·lents indicadors de la qualitat de vida d'una ciutat. Fins que no vam ser mare i pare, no ens vam adonar de l'encertat d'aquesta visió. Si veiem nens i nenes pel carrer, passejant, corrent, jugant tranquil·lament, vol dir que vivim en un entorn segur, confortable, sa. Tanmateix, el més habitual és haver de portar les teves filles i els teus fills ben agafats de la mà navegant entre perillosos rius amb forma de carretera, atapeïts d'amenaçadors cotxes que semblen caimans, fins a arribar a alguna illa en forma de parc infantil on poder jugar relaxadament una estona, això sí, en raquítics recintes tancats.

Les ciutats d'avui són, en el terreny de la mobilitat, veritables autocràcies: és a dir, governades pels cotxes, si se'ns permet el joc de paraules. Malgrat que, a Barcelona, el 42% dels desplaçaments es realitza a peu o en bicicleta, i tan sols el 15% en cotxe, són aquests vehicles els que acaparen la majoria de l'espai públic. Especialment a Barcelona, la ciutat europea amb més densitat de vehicles, el triple que Londres o el doble que Madrid. I amb un nivell de contaminació que dobla el de París i que s'estima que provoca 3.500 morts prematures a l'any.

Així doncs, per posar fi a l'autocràcia i democratitzar l'espai públic, és imprescindible canviar les prioritats: més zona verda i per als vianants, més transport públic. El principal projecte és acabar la connexió del tramvia per la Diagonal, però també accentuar la tarifació social per afavorir el seu ús, i l'extensió de les famoses superilles: agrupar les illes de l'Eixample de la ciutat per convertir-les en zona per als vianants i recreativa; i més carril bici, passant de 116 a 308 km al final del mandat. I un pla contra la contaminació atmosfèrica que preveu prohibir els cotxes més contaminants per a 2020.

Així mateix, redistribuir el poder en l'urbanisme vol dir passar de prioritzar només els aparadors com Passeig de Gràcia a prioritzar on viu la gent, el Besós, el Raval o la Marina del Prat Vermell. Vol dir impulsar la rehabilitació d'habitatge, incloent l'accessibilitat i l'estalvi energètic.

4.5. Drets socials i apoderament

La democràcia és incompatible amb alts nivells de desigualtat social. La justícia social i l'equitat són condicionants d'una democràcia de qualitat. Precisament, aquest combat contra les desigualtats és allò que uneix la Tercera Tinència d'Alcaldia de Drets Socials: educació, salut, dependència, vulnerabilitat, renda i habitatge.

El primer que vam fer va ser corregir la desfeta social que rebíem, respondre a l'emergència social, aturar la sagnia, amb el Pla de Xoc social (triplicant beques menjador, instituts a temps complet, reforç escolar, àpats en companyia...).

En segon lloc, calia revertir les retallades del Govern anterior, especialment en salut i educació, pilars bàsics de l'Estat de benestar. No

La lluita contra les desigualtats requereix mesures estructurals, de canvi de model, més que de plans de xoc, que impulsin l'autonomia i l'apoderament, afavoreixin vincles. Aquest és el poder dels drets socials.

podem oblidar tan ràpid! Trias retallava suport educatiu a les escoles bressol, i nosaltres l'hem recuperat i ampliat fins a 2,5 hores; hem triplomat el pressupost per als programes de salut comunitària, hem aconseguit l'ampliació de les urgències a Gràcia o la reobertura de plantes tancades del Fòrum.

Ara bé, la lluita contra les desigualtats requereix mesures estructurals, de canvi de model, més que de plans de xoc.

Mesures que impulsin l'autonomia i l'apoderament. Que afavoreixin vincles. Aquest és el poder dels drets socials.

a) Estem passant de la indefensió a l'acompanyament.

No ens ha tremolat la mà si hem hagut de multar bancs per especular amb pisos buits, o l'oligopoli elèctric per no complir la llei que garanteix el subministrament a qui no el pot pagar, o les operadores turístiques per oferir pisos il·legals.

Però no només això: hem creat nous serveis públics pensats específicament per defensar la ciutadania, veritables "torres de vigilància" dels nostres drets: ¿Què són, si no, la Unitat contra l'Exclusió Residencial en l'àmbit de l'habitatge o els Punts d'Assessorament Energètic en l'àmbit de la pobresa energètica? Són uns serveis inèdits, una acció que no fa ningú més, dedicada a acompanyar, assessorar i reforçar l'exercici dels nostres drets.

b) Estem passant de l'assistencialisme als drets socials garantits.

Per això hem ampliat la renda per infant a càrrec, per combatre la pobresa infantil, o per a famílies monoparentals, gairebé duplicant les persones beneficiàries.

Hem aprovat un Pla d'Habitatge que triplicarà el parc públic d'habitatge en 10 anys. Volem mobilitzar habitatge buit, però sobretot tenir patrimoni públic.

Estem elaborant un Pla d'Accessibilitat Universal per garantir que tothom tingui accés real a tots els serveis de la ciutat, tant si va caminant, en cadira de rodes o no hi pot veure. I protagonitzat per les persones amb diversitat funcional.

Hem posat en marxa la Tarifació Social a les escoles bressol municipals, per tal que cadascú pagui en funció de les seves capacitats i promouent l'escolarització de totes les famílies.

Al final d'aquest mandat tindrem 10 EBM acabades o en construcció, i totes públiques. Però també ens adaptem a la diversitat, impulsant l'espai de criança compartida, espais familiars, suport a les habilitats parentals...

I ja portem 13 escoles, instituts escoles i instituts nous des de l'inici del mandat. El Pla d'Inversió Municipal en Educació en el global d'aquest mandat serà de més de 155 milions d'euros!

Més pública, sí, i de més qualitat, impulsant Xarxes pel Canvi, un projecte propi i amb lideratge públic per a la innovació educativa i per arribar a tots els centres.

Més i millors serveis públics en la sanitat pública i universal, amb el tancament de la mútua PAMEM, i una nova oferta de tractaments odontològics per a persones amb pocs recursos. I estenent programes de prevenció o promoció de la salut fins a 23 barris.

Més i millors serveis socials, amb el procés Impulsem, el més ambiciós fet mai, per a la millora de la seva acció pública.

En acabar el mandat, haurem incorporat 120 nous professionals entre personal administratiu, educadores, treballadores socials i equips d'intervenció en famílies.

Haurem reforçat equips d'atenció a la infància, però haurem sobretot impulsat una transformació de fons en els serveis socials com a agents d'acció comunitària, relació d'igual a igual amb els veïns i les veïnes, més accessibles. Amb un pla d'acció inèdit, en el que han participat professionals, persones usuàries i entitats socials.

I per cert, a tot arreu d'aquests serveis públics, uns treballadors i unes treballadores, tècnics i directius, mestres, educadores, tot el personal sanitari, psicòlogues, directius... exemple de compromís i dedicació.

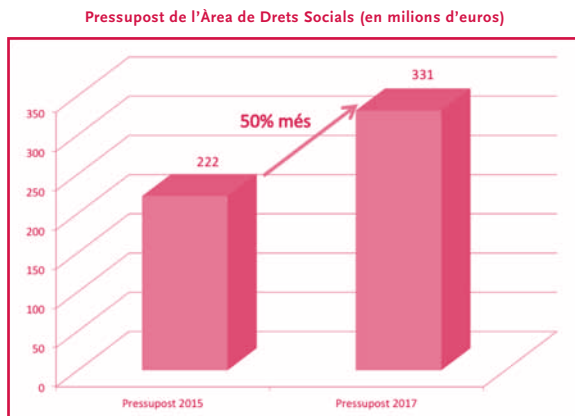
c) Estem donant prioritat als problemes més ignorats.

La salut mental o el sensellarisme no són una realitat nova, malauradament. Sí que ho és, però, que es prioritzi i que s'impulsi un Pla per donar solucions a aquesta situació: el Pla de Salut Mental, o el Pla Contra el Sensellarisme, els primers que han existit mai a Barcelona, on les mateixes persones sense llar han prioritzat propostes.

d) I finalment, estem construint una ciutat que cuida i té cura:

Hem ampliat el servei d'atenció domiciliària i el de teleassistència, duplicarem el nombre de barris dels projectes Radars i Baixem al carrer (de suport comunitari a persones grans), i estem desenvolupant el projecte Vincles (per a combatre el sentiment de solitud no volguda i l'aïllament social de la gent gran).

En resum, l'aposta social d'aquest Govern no té precedents. En global, hem augmentat un 50% la inversió social. Un 50%.

Tot aquest balanç provisional encaixa amb la idea subjacent rere el concepte de *dret a la ciutat*. En contra de la privatització dels espais urbans i la mercantilització, Lefebvre proposava “rescatar l'ésser humà com a element principal protagonista de la ciutat que ell mateix havia construït” i fer que la ciutat es convertís en “l'escenari de trobada per a la construcció de la vida col·lectiva”². En els últims anys, Barcelona,

2 Lefebvre, H. (1969) *El derecho a la ciudad*, Ed. Península, Barcelona

com a exemple de ciutat víctima, ha estat assetjada pel neoliberalisme, primer amb l'especulació immobiliària, després amb l'austeritat salvatge. Davant d'un model social i econòmic que maltracta i expulsa les seves i els seus habitants, reivindicuem el dret a la ciutat, a una ciutat amb conflictes però inclusiva. Com diu Harvey, “el dret actiu a fer una ciutat diferent, a adequar-la una mica més als nostres anhels i a refer-nos també nosaltres d'acord a una imatge diferent”³.

En definitiva, volem passar de la ciutat hotel a la ciutat llar. En els últims anys, Barcelona, més que una ciutat, ha semblat un hotel: amb habitacions que mai no són dels qui hi viuen, per molt temps que les paguin; preus que s'apugen constantment, llogaters que hi són poc temps i se n'han d'anar, d'altres que ni tan sols no poden permetre's l'allotjament...

Una ciutat, en canvi, hauria de ser un lloc d'acollida, confortable, la casa de tots i totes. Que permetés desenvolupar les nostres vides en llibertat i autonomia. Que no fes fora ningú perquè no la pot pagar, tampoc per les seves idees o lloc de procedència. Al contrari, una ciutat acollidora, refugi per a les persones perseguides. Una Barcelona, en definitiva, on tothom hi pogués viure, i viure-hi dignament.

5. Reptes de futur

a) Un repte ineludible: l'envelliment

Les nostres societats es troben en un moment de canvi demogràfic. Es calcula que l'any 2050, 1 de cada 4 persones a Barcelona serà major de 65 anys. Mai tantes persones havien viscut tant de temps. Tindrem un sector de gent gran molt més divers.

Tenim unes polítiques pensades per a tres grans etapes vitals (infància-joventut / adult / gent gran), quan anem cap a una realitat de 4, 5 o més. Cal evitar el conflicte generacional i construir una estratègia transversal.

En aquest sentit, serà una de les accions prioritàries l'elaboració d'una Estratègia i Mesura de Govern sobre ciutat, canvi demogràfic i envelliment, en el que ja podem avançar algunes accions, com ara:

3 Harvey, D. (2003) *The right to the city*. International Journal of Urban and Regional Research, vol. 27, n. 4

Serà una de les accions prioritàries l'elaboració d'una Estratègia i Mesura de Govern sobre ciutat, canvi demogràfic i envelliment.

- Nous models residencials que comptin amb protecció social i garantia de serveis: un total de 178 nous habitatges amb serveis per a la gent gran, sumant les promocions previstes a Glòries (105 habitatges), Pere IV (29) i Quatre Camins (44).

- Ampliació del programa Radars d'ajut a les persones que viuen o se senten soles, fins a 53 barris, abastant el 77% de la població de més de 65 anys de la ciutat.

- Impulsar el *cohousing* sènior, l'habitatge amb serveis pensat per a les diverses situacions de l'envelliment impulsat per particulars que s'associen, des de l'autogestió i el suport mutu.

b) Economia de les cures

La responsabilitat de la cura hauria de ser assumida de manera col·lectiva i ocupar un lloc privilegiat en l'acció política, amb dos objectius: la democratització de les cures, tant de qui les proporciona com de qui les rep, i l'equitat de gènere. Fa unes setmanes, la regidoria de Feminismes va presentar el Pla Estratègic sobre Economia de les Cures, en aquesta línia.

En aquest terreny, és clau l'atenció domiciliària. I hem pogut constatar que el servei actual és francament millorable.

Així doncs, un dels compromisos per als propers dos anys serà impulsar un nou model i millora del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD). Un nou model que passi de l'externalització pura actual a la creació d'un instrument nou que ens permeti recuperar el control per millorar la qualitat, les condicions laborals i que impulsi un model centrat en la persona.

Aquest canvi, sumat a l'increment de persones usuàries, estímem que suposarà passar d'un pressupost anual de 50 milions d'euros el 2015 fins els 75 milions d'euros estimats quan acabi el mandat el 2019.

Volem passar d'un model de "producció en cadena", fordista, amb agendes rígides i a vegades alienes a la voluntat i canvis de la persona usuària, a un model en què aquesta sigui el centre: més proper, amb atenció integral, on usuàries i professionals vetllin conjuntament pel millor servei. I, per suposat, combatre la precarietat actual de les treballadores, amb jornades completes, salaris dignes i compliment de la legislació i convenis.

Aquest nou model ens ha de permetre innovar en la manera de realitzar l'atenció domiciliària, avançant en una veritable integració de l'atenció social i sanitària, que impulsi canvis de país, més enllà de Barcelona.

c) Cap a una renda municipal d'inclusió

Heu vist la pel·lícula *Jo, Daniel Blake*, de Ken Loach? N'hi ha una de tantes escenes genials, de les que t'indignen, quan el protagonista intenta fer-li entendre a l'administració que si no treballa no és perquè no vulgui, sinó perquè el seu metge li ha dit que pot morir, i que per això necessita una prestació econòmica. La persona qui l'atén segueix immutable llegint el formulari ple de preguntes alienes a la seva situació. Una visió crítica d'un sistema social hereu del thatcherisme, més pensat per controlar que no pas per ajudar la ciutadania que més ho necessita.

Diu François Dubet, sociòleg francès especialista en educació: "És necessari prioritzar la igualtat de posicions davant la igualtat d'oportunitats, perquè la primera afavoreix la segona, i no passa el mateix a la inversa".

Avui, la precarietat vital no es pot abordar només des del treball, sinó redistribuint rendes en el capitalisme financer. Així doncs, cal una veritable aposta per la garantia de rendes, i fer-ho bé (compactant ajuts, simplificant tràmits...).

Cal una RGC ja. Per això demanem a la Generalitat que compleixi amb l'acord de la ponència i l'aplicació de l'RGC.

Per part nostra, hem començat per renda infància i monoparental, i hem presentat el B-Míncome, un projecte europeu que inicia el camí cap a la creació d'una Renda o Suport Municipal d'Inclusió, un veritable reconeixement a Barcelona com a ciutat compromesa i innovadora en polítiques socials.

Avui, la precarietat vital no es pot abordar només des del treball, sinó redistribuint rendes en el capitalisme financer. Així doncs, cal una veritable aposta per la garantia de rendes.

I impulsarem l'Oficina de Gestió de Prestacions Econòmiques, per tal que les treballadores dels centres de serveis socials es deslliurin d'aquesta tasca i puguin centrar-se en les persones.

Que ningú no es senti com en Daniel Blake.

6. Barcelona, ciutat global

El canvi ja està en marxa a Barcelona, i es nota. I tanmateix, els reptes són, en alguns terrenys, titànics. Hem començat el capítol reivindicant les capacitats i virtuts del Govern local, però no són menors les seves limitacions, quant a competències i recursos. Sens dubte, els corrents de la marea econòmica internacional són difícils de combatre. I la política desenvolupada en els últims anys per les institucions europees, i pels Governos català i espanyol, no van en la línia precisament d'enfrontar aquests corrents, més aviat al contrari.

Com en el mite de Penèlope, els esforços que fem a Barcelona durant el dia es desfan per la nit, sense una regulació del preu del lloguer, sense derogar les reformes laborals o sense una veritable política pública d'habitatge de Generalitat i Estat. La combinació d'atur, precarietat laboral, baixos salaris i elevat preu de l'habitatge és letal.

Som conscients que certes batalles no les podem guanyar soles. Necessitem més esforços, necessitem que s'hi sumi la Generalitat, l'Estat, Europa.

Perquè aquests són reptes globals.

En aquest sentit, en el mandat anterior Barcelona era una ciutat sense veu pròpia, una simple comparsa d'altres, sense paper internacional.

Doncs bé, Barcelona *is back*. Barcelona ha tornat a l'escena internacional. Ara Barcelona actua com a ciutat global i globalitzadora de drets.

Deia Zygmunt Bauman que ens enfrontem a un escenari compost per una “política local sense poder” i per un “poder global sense política”.

Modestament, volem que Barcelona sigui l'exemple de “poder local amb política global”. El canvi no pot ser només local. Tenim una responsabilitat que va més enllà dels nostres carrers i les nostres places.

I així ho estem fent: en la reclamació d'acollida de refugiats que exemplifica la xarxa internacional “Solidarity Cities” hem reafirmat el nostre compromís amb el clima i hem reivindicat el paper de les ciutats en el progrés social als principals fòrums internacionals, com NNUU, o a Habitat III.

Així mateix, avui presidim el Social Affairs Forum d'Eurocities, des d'on combatem l'austeritat salvatge i impulsem l'exigència del pilar social a la UE.

La capacitat innovadora i transformadora ens ha fet merèixer premis i projectes europeus, com el B-Mincome o l'estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat. Des de l'Àrea de Drets Socials, estem en 12 projectes compartits amb altres ciutats.

De la Barcelona resistent hem passat a la Barcelona referent

El municipalisme internacionalista en xarxa pot ser, serà, un actor clau del canvi global, exercint el lideratge per a la transformació, connectant diferents escales institucionals. I per a això és necessari actuar en tots els fronts i plantar cara ja a la internacional reaccionària que està en auge a Europa, així com als EUA. I igualment, necessitem contribuir a construir subjectes polítics forts, i a forjar aliances capaces de construir l'alternativa, en tots els nivells institucionals.

Mentre escric aquestes línies, milers de persones refugiades es moren literalment de fred a les portes d'Europa. A l'altre costat de l'Atlàntic, als EUA, hi ha persones que tenen vetada la seva entrada al país per raó de la fe que professen. L'extrema dreta ja ha guanyat allà, pot fer-ho a França, i està creixent a tot Europa. Sí, la democràcia està en risc, i els drets fonamentals que creïem tan consolidats es veuen seriosament amenaçats i vulnerats. Si alguna cosa vam haver d'aprendre ja fa anys és que les urnes no poden permetre suspendre els nostres drets. I que no podem quedar-nos de braços plegats.

**Modestament, volem que Barcelona sigui
l'exemple de "poder local amb política global".
El canvi no pot ser només local. Tenim una
responsabilitat que va més enllà dels nostres
carrers i les nostres places.**

Des de Barcelona i des de les ciutats del canvi estem demostrant que sí que es pot, que hi ha una alternativa social, sostenible i radicalment democràtica. Fem-la global.

7. Una mirada cap al futur

Una candidatura tan arrelada en l'activisme social i amb un accés a les institucions tan ràpid pot patir de vertígens davant de la nova responsabilitat. Reapareix una pregunta clàssica de l'esquerra: la relació amb els moviments socials en el moment en què s'ocupa la institució i s'assumeixen responsabilitats de govern. Molts dels integrants de l'actual equip de govern vénen de l'activisme ciutadà, la mateixa alcaldessa la més destacada, sens dubte. Un primer risc és el de descapitalitzar aquests mateixos moviments socials mitjançant la seva integració en les responsabilitats institucionals. La realitat ha demostrat la capacitat de regeneració d'aquest activisme social; potser sigui més preocupant com mantenir la independència mútua, fugir del risc de cooptació o d'intents de subordinació. Com ens recordava Robert Putnam⁴, per fer que la democràcia funcioni necessitem un ric capital social, la qual cosa significa un nombrós teixit associatiu cívic i alt nivell d'associacionisme ciutadà. Barcelona en Comú l'ha tingut clar des del primer moment. Som molt conscients que els mateixos assoliments polítics a què aspirem no seran possibles si des del carrer no hi ha una pressió i una exigència que els encoratgi. Això és obvi en matèria de transparència i ètica, però també en la resta de polítiques públiques. No hi ha una contradicció entre govern fort i societat civil forta, al contrari, poden i han de ser compatibles.

4 Putnam, R. (2000) *Per a fer que la democràcia funcioni*. Ed. Proa, Barcelona

I per descomptat, el gran repte de mantenir la il·lusió, sense la qual els projectes polítics cauen en la comoditat o el desànim. Volem que l'equitat, els drets socials i una vida digna es converteixin en signe d'identitat de Barcelona. Que Barcelona sigui sinònim de ciutat per a la vida, cuidadora, educadora i orgullosa de lluitar incansablement a favor de la justícia social. Això és només el principi.

En la dècada dels anys 80, la ciutat va fer un salt espectacular. Eren molts canvis i millores els que necessitava Barcelona. Veníem de la foscor del franquisme, del menyspreu a la gent i als seus drets, de l'oblit dels barris, de l'especulació i la corrupció...

I aleshores, es van canviar les prioritats; una coalició de forces de l'esquerra, amb Maragall com a alcalde, va posar les persones i els barris en el centre, i es va passar a una Barcelona més cohesionada, socialment i urbanísticament. Qui va viure aquells anys, ho sap molt bé.

Aleshores, el canvi va necessitar més d'un mandat, més de dos. Ara, també ho necessitarem.

Però allò important és que el canvi està en marxa, que estem recuperant la nostra ciutat.

El passat gener, el gran i enyorat Carles Capdevila escrivia un article on deia:

“Una ciutat és bonica pels seus monuments, però la fa sobretot la seva gent. Qui aguanta la identitat i seguretat d'una ciutat és qui se la sent seva, hi fa créixer els nens, qui se l'estima com a casa, i no qui la veu com un negoci global”.

És això el que modestament estem intentant fer: una Barcelona on tothom hi pugui viure, i viure-hi dignament.

Per fer efectiu el dret a la ciutat, cal una ciutat amb tots els drets.

Aquest és el poder dels drets socials.

Títols publicats

1. *Barcelona, quotidiana i sostenible*. **Imma Mayol** | Primavera 1999
2. *La izquierda en el mundo del trabajo*. **José Luis López Bulla** | Tardor 1999
3. *Rol de l'esquerra verda nacional*. **Joan Saura** | Primavera 2001
4. *Europa a través de les ones*. Comentaris europeus d'**Antoni Gutiérrez Díaz** al programa Els matins amb **Josep Cuní** | Estiu 2002
5. *Per una nova etapa en polítiques de joventut*.
Laura Giménez i Íngrid Llopart | Tardor 2002
6. *Practicant la radicalitat democràtica: reflexions a l'entorn del Pla Comunitari de la Trinitat Nova*. **Ismael Blanco** | Hivern 2002
7. *Territori, municipis i conflicte polític a Catalunya (1995-2003)*.
Jaume Bosch | Hivern 2003
8. *La quotidianitat, un nou valor polític? Reflexions entorn l'actual organització del temps* (Premi Nous Horitzons 2003). **Sara Moreno** | Primavera 2003
9. *Les polítiques de temps: Un repte per a les polítiques de l'Estat del Benestar*.
Teresa Torn | Tardor 2003
10. *Modernitzar l'Administració pública des de l'esquerra*. **Quim Brugué** | Hivern 2003
11. *El concepte de nous moviments socials: una revisió crítica*.
Xavier Godàs | Hivern 2004
12. *Els projectes educatius de ciutat de segona generació. Del govern tradicional a la "governance" comunitària* (Premi Nous Horitzons 2004).
Jordi Collet i Sheila González | Primavera 2004
13. *Com fer participatius els pressupostos de la Generalitat?*
Jordi Pascual i Elena Rovira | Hivern 2004
14. *barcelona en minúscules. Ara, la barcelona quotidiana*. **Imma Mayol** | Hivern 2004
15. *Iniciativa per Catalunya Verds (1987-2004). Una història de l'esquerra verda a Catalunya*. **Marc Rius** | Hivern 2005
16. *Habitatge i immigració. Claus per a una nova política d'habitatge* (Premi Nous Horitzons 2005). **Jordi Bosch i Olga Gibaja** | Primavera 2005

17. *L'aparició de la ciutadania global. Quan les mobilitzacions han canviat consciències, quan els vots han canviat governs.* **Joan Herrera** | Primavera 2005
18. *La diferència de gènere. Anàlisi del comportament electoral de les dones a Catalunya.* **Marta Cantijoch i Raül Tormos** | Estiu 2005
19. *A l'Hospitalet, primer les persones. Una ciutat per conuiu, créixer i ser feliç.*
Tallers de reflexió d'ICV de l'Hospitalet de Llobregat.
Coordinació: **Lluís Esteve** | Tardor 2005
20. *35è aniversari de la constitució del Comitè Nacional de la Joventut Comunista de Catalunya.* Acte commemoratiu a Barcelona, 9 de juny de 2005 | Hivern 2005
21. *La recuperació de la memòria històrica* | Hivern 2006
22. *Mobilitzacions a la Barcelona de tombant de segle. Moviments socials i incidència política.* **Lluc Peláez**, en col·laboració amb l'**Equip de Moviments Socials de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques de la UAB** | Primavera 2006.
23. *Federalisme i Estat plurinacional: Una parella inseparable? Conceptes i mecanismes institucionals per a l'organització territorial d'una societat plural des de la radicalitat democràtica.* (Premi Nous Horitzons 2006).
Bertran Cazorla Rodríguez | Estiu 2006
24. *Dones, les altres polítiques.* **Dolors Comes d'Argemir**, tardor 2006
25. *Mirades i Reflexions. Bases per a la construcció d'una Agenda postneoliberal.*
Realització: **IBASE** | Hivern 2007
26. *Joventuts Socialistes Unificades de Catalunya. La lluita per retornar les llibertats democràtiques a la Mataró de la postguerra.*
Margarida Colomer i Rovira | Hivern 2007
27. *Per una política responsable contra els paradisos fiscals.* (Premi Nous Horitzons 2007).
Núria Almirón i Juan Hernández Viguera | Primavera 2007
28. *Greening the Streets.* Tercera trobada de càrrecs locals dels verds europeus.
Barcelona, 9, 10 i 11 de Novembre de 2006 | Estiu 2007
29. *Antonio Gramsci (1891-1937) 70 anys després. Velles i noves idees per a l'esquerra del segle XXI.* **Agustí Nieto-Galan** | Tardor 2007
30. *El biaix de gènere en l'accés als càrrecs polítics.* (6e Premi Nous Horitzons).
Tània Verge Mestre | Primavera 2008
31. *Josep Benet: la Moció de Censura a Jordi Pujol (1982)* Introducció d'**Andreu Mayayo**
Estiu 2008

32. *Construcció europea: present i futur de la UE*. **Raiül Romeva** | Hivern 2009
33. *Peruanos en Catalunya. Libro blanco de la migración peruana*. Coordinadores: **Miguel Ángel Domínguez y Eduardo Atao** | Primavera-Estiu 2009
34. *Revolucions quotidianes per una Barcelona ecològica i solidària* **Ricard Gomà** | Hivern 2009
35. *Principis de la ciutat. Tres paradigmes normatius i la política contenciosa* (7e Premi Nous Horitzons). **Raimundo Viejo** | Hivern 2010
36. *Per una llei electoral de Catalunya. Les propostes d'ICV-EUiA*. **Grup parlamentari d'ICV-EUiA** | Primavera 2010
37. *Iniciativa per Catalunya Verds i la Qüestió Nacional. Elements, materials i propostes*. **Àmbit de Fet Nacional i Reforma de l'Estat d'ICV** | Estiu 2010
38. *Alfons Carles Comín: fe, compromís i lluita*. Coordinador: **Marià Hispano** | Estiu 2010
39. *Green New Deal amb perspectiva de gènere. Proposta programàtica per a una economia en roig, verd i violeta*. **Maria Freixanet (coord.), Maria de la Fuente, Marta Tur i Daniel Polo**. | Hivern 2010
40. *Un país, un poble, la seva gent. Begues 1714. La Guerra de Successió i les seves conseqüències*. Coordinador: **Marià Hispano** | Hivern 2010
41. *Lluís Hernández, el capellà rebel*. **Joaquima Utrera** | Hivern 2011
42. *La novel·la gràfica. Suport a la memòria històrica a través del llenguatge del còmic*. **Gertrudis Conde** | Primavera 2011 (1er Premi Carme Casas).
43. *Vint-i-dos anys del Grup de Defensa del Ter*. **Núria Ballestar** | Tardor 2012 (2ⁿ Premi Carme Casas).
44. *El Moviment 15-M a Sabadell*. **Diana Rodríguez** | Tardor 2013 (3^r Premi Carme Casas).
45. *L'enfosquiment global*. **Marta Vallvé** | Hivern 2014 (4^t Premi Carme Casas).
46. *Memòria oral del PSUC a través d'entrevistes amb les i els seus protagonistes*. **Pau Franch** | Estiu 2015.
47. *Le temps de vivre. L'ocupació nazi a França vista per una nena de cinc anys*. **Josep Tàssies** | Tardor 2016 (5e Premi Carme Casas).

